

Formy ochrony przyrody w powiecie krańickim

Tereny Powiatu Krańickiego są bogate w różnorodne formy ochrony przyrody. W sumie prawie 25% powierzchni powiatu zajmują obszary prawnie chronione.

Krańicki Obszar Chronionego Krajobrazu

Rozporządzeniem Wojewody Lubelskiego z dnia 02.06.1998 r. utworzony został na obszarach gmin: Zakrzówek, Krańick, Dzierzkowice, Urzędów, Józefów (pow. Opole Lubelskie) oraz miasta Krańick Krańicki Obszar Chronionego Krajobrazu o powierzchni 29 270 ha. Położony jest na Wzniesieniach Urzędowskich, których rzeźbę urozmaica rozczłonkowanie erozyjne. Jest to obszar o wysokiej atrakcyjności krajobrazowej. W wąwozach pod Krańickiem występują rzadkie gatunki roślin, m.in. obuwik. Bardzo bogate florystycznie są torfowiska w dolinie Wyżnicy, gdzie występuje pełnik europejski. W drzewostanach leśnych występuje buk i jodła. W faunie na uwagę zasługuje jedyne w województwie lubelskim stanowisko żoły. Jest to obszar o znikomych przekształceniach środowiskowych, dzięki czemu występuje w nim wiele rzadkich roślin, między innymi: ligustr pospolity, rdestnica, obuwik pospolity, wiśnia karłowata. Stwierdzono również występowanie rzadkich gatunków owadów i zwierząt: mieniak tęczowiec, ogończyk dębowiec, paż królowej, makolągwa, myszołów, smużka.

Rezerwat przyrody „Wisła pod Zawichostem”

Rezerwat przyrody znajduje się na terenie województw: lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego. Położony jest w dolinie Wisły na powierzchni 1264 ha. Został utworzony w roku 2008. Przedmiotem ochrony (wg aktu powołującego) jest zachowanie stanowisk lęgowych, miejsc żerowania oraz odpoczynku podczas wędrówek rzadkich i charakterystycznych dla doliny Wisły gatunków ptaków.

Rezerwat obejmuje tereny:

województwo lubelskie - 313,3254 ha (**24,8%** powierzchni rezerwatu) w powiecie krańickim, w gminie Annapol;

Rezerwat przyrody „Natalin”

Jest to rezerwat o charakterze florystyczno - leśnym położony w gminie Urzędów o powierzchni 2,52 ha. Został utworzony w 1976 roku.

Rezerwat przyrody „Marynopolie”

Rezerwat został utworzony w 1976r. Położony jest w leśnictwie Marynopolie pomiędzy miejscowościami Wólka Gościeradowska i Marynopolie. Powierzchnia rezerwatu – 157 ha. Jest to rezerwat leśny, częściowy, o dużym znaczeniu przyrodniczym i naukowo - dydaktycznym. Zasadniczym obiektem ochrony jest grupowo występująca jodła na północno - wschodniej granicy naturalnego zasięgu. Na terenie rezerwatu na ochronę zasługują niektóre rzadkie rośliny zielone, krzewy oraz kilka potężnych okazów drzew. Należą do nich następujące gatunki pod ścisłą ochroną: widłaki wroniec i goździsty, wawrzynek wilczelyko. Częściowej ochronie podlegają: kruszyna, kalina koralowa, kopytnik pospolity, marzanka wonna, konwalia majowa, lepiężnik biały, starzec jastrzębiowaty, brzoza czarna, jawor i buk. Podstawową rolę w drzewostanie rezerwatu odgrywa grab zwyczajny, dąb bezszypułkowy oraz jodła pospolita. Pojedynczo występują świerk i sosna.

Rezerwat przyrody „Doły Szczeckie”

Rezerwat „Doły Szczeckie” to drugi rezerwat na terenie gminy Gościeradów o powierzchni 204 ha leżący między miejscowościami Salomin i Szczecyn. Rezerwat został utworzony w 1977 r.

„Doły Szczeckie” to rezerwat krajobrazowo-leśny o licznie rozbudowanych wąwozach lessowych, w których występuje buk zwyczajny na granicy północnowschodniego zasięgu tego drzewa oraz liczne stanowiska rzadkich i chronionych roślin.

Obszar Natura 2000 „Przełom Wisły w Małopolsce” (PLH060045)

Obszar obejmuje przełomowy odcinek doliny Wisły, od ujścia Sanny powyżej Annopola do miasta Puławy. Wiśle towarzyszą liczne starorzecza, łachy i zastoiska, piaszczyste wyspy, namuliska, rozległe płaty zarośli wierzbowych oraz - lokalnie – płaty łągów nadrzecznych. Część koryta rzeki jest obwałowana, a obszar międzywala zajęty jest przez ekstensywnie użytkowane łąki i zarośla wierzbowe. W górnym biegu rzeki, na stromych, wapiennych i lessowych skarpach wznoszących się nad doliną (osiągających miejscami nawet do 90m wysokości względnej) występują cenne płaty muraw kserotermicznych. Do Wisły uchodzą liczne mniejsze ciekły wodne.

Obszar Natura 2000 „Gościeradów” (PLH060007)

Pod względem fizycznogeograficznym obszar położony jest w obrębie Wzniesień Urzędowskich (zachodnia część Wyżyny Lubelskiej). Ukształtowanie rzeźby terenu jest odbiciem budowy geologicznej. Dominującym elementem są wierzchowiny rozcięte dolinami rzecznyymi. Obszar leży na dwóch poziomach: najwyższym na wysokości 210-240 m n.p.m. położonym na odpornych wapieniach, pokrytych lessami lub zwietrzeliną skał podłoża i poziomie niższym o wysokości 180-210 m n.p.m. Najczęściej zachował się on na gezach i opokach kredowych, które obecnie pokryte są zwietrzeliną lub utworami deluwialnymi. Zrównania wierzchowinowe rozcięte są przez doliny rzeczne oraz doliny denudacyjne i rozcięcia erozyjne. Część zachodnia obszaru - Las Dąbrowa - leży na miększej pokrywie piasków eolicznych tworzące wały wydymowe i pola piasków. W części wschodniej dominują lessy i piaski pylaste. Powierzchniowe utwory geologiczne warunkują rzeźbę terenu i stosunki glebowe, a pośrednio także roślinność.

Obszar Natura 2000 „Dzierzkowice” (PLH060079)

Obszar położony na obrzeżach Kraśnika. W podłożu zaznaczają się płytko położone utwory węglanowe. W skład obszaru wchodzi kompleks leśny "Las Zwierzyniec" oraz część doliny Urzędówki. Lasy użytkowane są gospodarczo, natomiast dolina rzeki użytkowana jest jako łąki kośne. Na tym obszarze występuje istotne stanowisko obuwika pospolitego w zachodniej części Wyżyny Lubelskiej. Znaczącą część powierzchni (66,7%) zajmują siedliska grądu subkontynentalnego z dużą ilością storczyków.

Obszar Natura 2000 „Szczecyn” (PLH060083)

Obszar obejmuje kompleks lasów na pograniczu Wzniesień Urzędowskich (Wyżyna Lubelska) i Kotliny Sandomierskiej. Obszar składa się z dwóch płatów: większy - zachodni rozciąga się od Liśnika na północy po Wólkę Gościeradowską na południu i obejmuje lasy porastające bogato urzeźbioną strefę wierzchowinową. Mniejszy płat położony jest przy południowej granicy Wyżyny w sąsiedztwie wsi Baraki Nowe i Zdziechowice. Zrównania wierzchowinowe budują wapienie, gezy i opoki kredowe pokryte lessami lub zwietrzeliną skał podłoża.

Obszar chroni istotne płaty siedliska grądu subkontynentalnego wykształconego w postaciach: z bukiem i z jodłą - obydwa gatunki mają tu kresowe stanowiska na północno-wschodniej granicy zasięgu; ciepłolubnej z dużym udziałem storczykowatych. Obszar chroni jedno z dwóch potwierdzonych stanowisk pachnicy dębowej na Wyżynie Lubelskiej.

Obszar Natura 2000 „Świeciechów” (PLH060082)

Rozczłonkowany obszar leśny położony na terenie wsi Bliskowice, Świeciechów Duży i Świeciechów Poduchowny. Pod względem fizycznogeograficznym jest to południowo-zachodni skraj Wyżyny Lubelskiej (Wzniesienia Urzędowskie) w bliskim sąsiedztwie

Małopolskiego Przełomu Wisły. Podłoże geologiczne to płytko zalegające utwory węglanowe pokryte utworami polodowcowymi (piaski, gliny).

Najliczniejsze stanowisko obuwika pospolitego w zachodniej części Wyżyny Lubelskiej. Występuje on w dwóch skupieniach w południowej i północnej części obszaru. Charakterystyczną cechą obszaru jest występowanie siedliska grądu subkontynentalnego z dużą ilością storczyków - postać ta nawiązuje do sukcesyjnych postaci świetlistej dąbrowy (grądowienie świetlistej dąbrowy).

Zagrożeniem dla obszaru mogą być niektóre formy gospodarki leśnej: wycinki, nasadzenia sosnowe (plantacje) 25.

Obszar Natura 2000 „Polichna” (PLH060078)

Obszar położony w środkowo-zachodniej części Wyżyny Lubelskiej, w strefie graniczącej z Roztoczem Zachodnim, w podregionie Wzniesień Urzędowskich. Grzbiety wierzchowinowe pocięte są wąwozami i dolinkami denudacyjnymi. Wąwozy o dnie niekiedy podmokłym osiągają do kilkunastu metrów wysokości. Przez obszar przebiega wododział Wisły i Wieprza. Obszar ważny w skali regionalnej dla zachowania: kwaśnej buczyny niżowej, żywej buczyny karpackiej oraz grądu, w tym grądu z bukiem (odmiana małopolska). Jodła i buk mają tu stanowiska na północno-wschodniej granicy zasięgu.

Obszar Natura 2000 Małopolski Przełom Wisły (PLB140006)

Obszar obejmuje odcinek doliny Wisły między Józefowem, a Kazimierzem Dolnym. Charakterystyczne dla niego są wysokie brzegi, meandry i liczne wyspy. Wyspy te mają różny charakter: od niskich, piaszczystych, nagich wysepek po wyżej wyniesione, porośnięte roślinnością i np. wykorzystywane jako pastwiska. Brzegi rzeki i terasa zalewowa są pokryte zaroślami wiklinowymi i lasami wierzbowo-topolowymi, łąkami kośnymi i pastwiskami. Występuje co najmniej 14 gatunków Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ważna ostoja rybitw - białoczelnej i rzecznej; jedno z nielicznych w kraju stanowisk lęgowych ostrzygojada. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3, C6) następujących gatunków ptaków: dzięcioł białogrzbiety (PCK), mewa czarnogłowa, rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, szablodziób, batalion (PCK), krwawodziób, mewa pospolita, ostrzygojad (PCK) i rycyk; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje płaskonos, nurogęs i zimorodek. Ważna ostoja dla ptaków wodno- błotnych.

Pomniki Przyrody

W Powiecie Kraśnickim pomnikami przyrody ożywionej są różnego rodzaju gatunki drzew, które ze względu na swój wiek i rozmiary winny być chronione. Najliczniej reprezentowanymi gatunkami są: dąb szypułkowy i lipa drobnolistna. Ponadto ochroną objęto pojedyncze okazy wiązu, jesionu, modrzewia, kasztanowca i grójecznika. Największa liczba drzew pomnikowych znajduje się na terenie Szkoły Podstawowej w Gościeradowie oraz przy drodze z Gościeradowa do Annapola.

PROJEKTOWANE REZERWATY

„Grabowy Las” (krajobrazowy leśno-turystyczny)

W 1986 roku dokumentację geobotaniczną projektowanego rezerwatu „Grabowy Las” w nadleśnictwie Kraśnik, obrębie Dzierzkowice, leśn. Zwierzyniec, gmina i miejscowość Dzierzkowice, woj. Lubelskie opracował: doc. dr hab. Florian Świąś z Instytutu Biologii, Uniwersytet M.C. Skłodowskiej w Lublinie.

Podstawy przyrodnicze do utworzenia rezerwatu wynikają z występowania licznych różnorodnych i malowniczych form erozyjnych uformowanych w podłożu lessowym w postaci wąwozów, jarów, studni i progów erozyjnych /sufezyjnych/.

Występowanie na tym terenie interesujących naturalnych lasów dębowo-grabowo-lipowych. Flora bardzo bogata: 19 gatunków drzew, 8 krzewów, 76 ziół, 24 gatunki mchów i wątrobowców. Równie bogaty jest świat zwierzyny leśnej i ptactwa.

Na terenie projektowanego rezerwatu, głównie na dnie szerokich wąwozów, występują zbiorowiska synantropijne uformowane ze szczawiu tępolistnego i pokrzywy, oraz z nawłocia późną. Występuje kilka bardzo potężnych okazów drzew: lipa szerokolistna (3 m), lipa drobnolistna, dąb szypułkowy (3.5 i 4,2 m) i osika (4.10 m).

„Rezerwat Mosty” (rezerwat leśny o ochronie częściowej)

W 1988 roku dokumentację geobotaniczną projektowanego rezerwatu w Polichnie imienia Józefa Motyki nadleśnictwo Kraśnik leśnictwo Polichna, kompleks leśny „Polichna –Mosty” gmina Kraśnik miejscowość Polichna opracował doc. dr hab. Florian Świąś z Zakładu Systematyki i Geografii Roślin, Instytutu Biologii UMCS w Lublinie

Przede wszystkim na ochronę zasługują dobrze zachowane, duże, zwarte, naturalne lasy bukowe i jodłowe, występujące na skraju północno-wschodniej granicy naturalnego zasięgu buka i jodły. W granicach planowanego rezerwatu, biorąc pod uwagę lasy państwowe, znajduje się skupisko najlepiej zachowanych drzewostanów bukowych i jodłowych.

W lasach projektowanego rezerwatu stwierdzono: 12 gatunków drzew, 10 krzewów, 56 roślin zielonych i półkrzew, 30 gatunków mchów i wątrobowców. Kilka gatunków roślin należy do rzadszych górskich i niegórskich: parzydło leśne, bez koralowy, kostrzewa leśna, wawrzynek wilcze-łyko, gnieźnik leśny. Celem tego rezerwatu jest zachowanie lasów bukowych i jodłowych w jak najbardziej zachowanym stanie, zarówno na stanowiskach dotąd dobrze zachowanych jak i na stanowiskach zdewastowanych i gospodarczo zaniedbanych oraz zabezpieczenie stanowisk rzadkich i chronionych występujących w nim roślin wyższych i niższych.